

FOR NORGE, KJÆMPERS FØDELAND

– en jubileumsforestilling av Mannskoret *KLANG*

DIRIGENT: DAG LEONARDBSEN
FORTELLER: MORTEN JOSTAD

16. MAI, KULTURHUSET BANKEN

1905

GRUNNLOVSJUBILEET 1814-2014

«Mannskoret Klang» ønsker velkommen til

JUBILEUMSKONSERTEN FOR NORGES GRUNNLOV

MEDVIRKENDE

Dirigent: Dag Leonardsen

Forteller: Morten Jostad

Sangsolist: Ivar Berg

Klavér: Sjur Magnus

Steinerskolens Barnekor

Medlemmer fra «Den Norske Manns-
oktett» og «Mjøsikale» er med og
forsterker Mannskoret Klang

Illustrasjoner: Øystein Nordås

Lyd/lys: Tore Rakvaag

*Mannskoret Klang takker publikum,
sponsorer og medvirkende for
støtte til dette arrangementet.
Vi vil samtidig gratulere alle med
grunnlovsjubileet og 17. mai.*

Mannskoret Klang,

Jon Rømoen
FORMANN

KORSANG OG NORSK IDENTITET

En selvstendig nasjon må etablere egne politiske institusjoner og få på plass nødvendige makt- og styringsorgan. Det er viktig å styrke følelsen av at vi hører sammen. Skape bånd som gir opplevelse av at vi har noe som er vårt. Dyrke fellesskapet og samholdet. Nasjonalitetsfølelse bygges ved å stimulere en felles kultur, utvikle den, ja sogar skape den.

Konserten gir eksempler på hvordan dikt og sang styrket en gryende norsk nasjonalbevissthet og formet oss som selvstendig nasjon.

Ga oss sin identitet.

«Det norske Selskab» var en litterær selskapsklubb for norske studenter i København. Selskabet ble stiftet i 1772. Det var en herreklubb med livlige møter med relativt hyppige inntak av punsj. Her ble særlig den norske bonde og bygdelivet hyllet. Tekster av bl.a. vavgværen Edvard Storm sto høgt i kurs. «**Heimreise fraa Sætern**» er et eksempel på det. Medlemmene i Det Norske Selskap kom til å stå sentralt i en norsk-patriotisk bevegelse mot slutten av 1700-tallet. Flere skrev dikt og skuespill. Mange medlemmer studerte teologi. Festlige lag preget studietiden, og det er tvil om alle «besto eksamen ved universitetet», heter det.

Blant de mest populære drikkevisene var «*Norges Skaal*» med startlinjen «For Norge, Kjempers fødeland». Den fikk etter hvert betegnelsen Norges første nasjonalsang. Forfatter var teologistudenten og senere biskop Johan Nordahl Brun. Han skrev på en populær melodi av franskmannen André Gretry. Et annet eksempel er «*Glasset er fylt*», en drikkeviser av N.A. Nicolaysen med melodi av tyskeren C. Krebs.

Miniaturportrettet er datert 22. mai 1814 – årsdagen for Christian Frederiks ankomst til Kristiania

Prins Christian Frederik reiste i slutten av januar 1814 fra Eidsvoll Værk gjennom Oppland til Trondheim og tilbake gjennom Østerdalen. Hensikten med turen var å treffe folk og lodde stemningen om nordmenn ville bli uavhengig. Den danske prins ønsket også å undersøke om han hadde folks tillit. 2. febr. 1814 kom han til Vingnes der det var samlet mye folk til det årlige vintermarkedet. Prinsen ble hyllet med patriotisk og høytidsstemt unison sang. Allsangen ble ledet av prest Borchgrevink. Prinsen ble særlig beveget av en sang forfattet av prokurator Hans Sommerfeldt i Fåberg der første linje lyder: «**Høit lyder Fædrelandet Krav, Op! Husker Eden, Norske Helte**».

«**Vi ere en Nation, vi med**» ble skrevet av Henrik Wergeland i 1841. Han kalte den «Smaagutternes Nationalsang». Teksten uttrykte hans ønske om at nasjonaldagen skulle være barnas dag. Teksten kan også tolkes som et svar på «Norges skaal». Det er kanskje også grunnen til at Wergeland benyttet samme melodi som Nordahl Brun gjorde 70 år tidligere.

«**Sønner av Norge**» vant en konkurranse om norsk nasjonalsang i 1820. Henrik Anker Bjerregaard skrev teksten, mens melodien ble komponert av Christian Blom. Bak konkurransen sto «Selskapet for Norges Vel». Juryen var i tvil om sangen holdt

Bjørnstjerne Bjørnson

Rikard Nordraak

mål for i begrunnelsen heter det at sangen var innstilt til prisen fordi den var den «mest hensigtssvarende» blant 20 bidrag. Den ble aldri formelt anerkjent som nasjonalsang, men ble mye brukt som det - før «Ja, vi elsker».

«**Sang til Norges flagg**», bedre kjent som «Der Nordhavet bruser», ble skrevet av advokaten Conrad Nicolai Schwach i 1823. Teksten hadde flere melodier. Mest kjent er en melodi av L. Møller Ibsen. Stortinget vedtok i 1821 representanten Meltzers flaggskisse. Kongen var sterk motstander av eget norsk flagg og nektet å godkjenne det. Han var også svært negativ til at 17.mai skulle feires. Stortingsrepresentantene oppfordret likevel folk til å markere dagen. Schwach skrev flere dikt, blant disse er denne hyllest til det nye norske flagg. Innholdet forteller tydelig hva flagget skal brukes til, det skal smykke nasjonens flåte.

«**Ja, vi elsker dette landet**» startet som et patriotisk anonymt dikt i Aftenbladet 1. oktober 1859 under overskriften «Norsk Fædrelandssang». Diktet var tilegnet kong

Karl IV i anledning Stortingets åpning. 4 år senere omarbeidet Bjørnson teksten. Kongens navn var ute både i tilegnelsen og i selve diktet. Samme år, 1863, komponerte Nordraak melodien til «Norsk Fædrelands-sang». 17. mai 1864 ble sangen sunget offentlig for første gang på Eidsvoll i forbindelse med grunnlovens 50-årsjubileum. Koret bestod av 12 sangere fra Norges eldste kor, Den Norske Studentersangforening, 8 fra Handelsstandens Sangforening og 4 fra Kristiania Haandverker Sangforening. Senere samme dag ble sangen gjentatt i Christiania av et mannskor på vel 200 sangere. Dermed var tradisjonen med korsang fra hovedtrappa foran universitetet i hovedstaden på 17. mai innledet. NB! Sangen har aldri blitt formelt vedtatt som nasjonalsang.

«**Sangerhilsen**». Tradisjonen med sangerfester kom fra Europa. Der hadde man i mange år dyrket nasjonal selvstendighet, folkets suverenitet, kunst og kultur, ved å samles for å synge for hverandre og med hverandre. Gjennom sangen kunne man uttrykke fedrelandskjærlighet og stimulere til forbrødring. Mellom 1851–63 ble det avholdt fire sangerfester der Kristianasangere var ryggraden. På denne måten ble ideen om mannskorsang spredt og grunnlaget lagt for korsamlinger/stevner. Ved den femte sangerfest i 1863 i Bergen deltok hele 35 sangforeninger. I 1883 ble den sjettede sangerfest arrangert denne gang i Trondheim. Til denne hadde Edvard Grieg og Sigvart Skavlan skrevet en «Sangerhilsen». Ved ankomst gårdsplassen i det gamle erkebispesetet, ble «Sangerhilsen» urframført av 200 sangere for 8000 tilhørere. Den ble senere gjentatt med et kor på 700 sangere.

«**Norges Fjeld**». Midt på 1800-tallet slo mannskorsangen for alvor rot i Norge. Den Norske Studentersangforening ble stiftet i 1845 med Halfdan Kjerulf, en av våre store pionerer, som første dirigent. Kjerulf komponerte og arrangerte mange sanger for mannskor. I 1853 kom «Norges Fjelde» bygget på et patriotisk dikt fra 1838 av Henrik Wergeland. Den ble en av de mest brukte mannskorsanger både i Norge og i våre naboland.

«**Norge, mitt Norge**» er et dikt av Theodor Caspari fra i 1901, udødeliggjort av Alfred Paulsen, elev av Edvard Grieg og L. M. Lindeman. Paulsen bosatte seg i Chicago der han ble organist og kordirigent. I norsk- amerikanske miljø betraktes sangen nærmest som en «nasjonalsang».

«**Gamle Norig**» var et dikt i Ivar Aasens bok «Symra» som kom 1863. Diktet ble, på grunn av sin form og ordvalg, sett på som et sterkt innlegg i språkdebatten. Aasen spilte en meget viktig rolle med sitt arbeid for et rent norsk skriftspråk, det som ble landsmål. Diktet er en hyllest til norsk natur og de som bor på bygda og i fjord og daler. I 1923 ga David Monrad Johansen sin melodi til sangen og med den ble «Gamle Norig» kåret til «Norges vakreste korsang» i 1931.

Utsikt fra Stalheim over Nærødalen - J.C. Dahl, 1842

Bli **synlig** på nettet

Søkemotoroptimalisering, AdWords, Analytics, kampanjer og sosiale medier

Foto: Øystein Nordås

Mannskoret Klang er et resultat av en nasjonal oppblomstring i årene før og etter unionsoppløsningen. Koret har sitt i utspring i kvartetten «Aftenrøster». I løpet av høsten og vinteren 1904-05 økte tilslutningen og koret KLANG ble stiftet 26.april 1905. Koret har i alle år hatt Oscar Borgs «Aftenrøster» på repertoaret. Teksten krediteres kong Karl 4. Hans etterfølger Oscar 2. var Borgs «velgjører» fordi han ordnet plass til musikkgeniet Borg ved «Musikaliska Akademien» i Stockholm der Borg avla eksamen som musikkdirektør i 1872. Borg skjenket kongehuset flere melodier og sanger og «Aftenrøster» ble en populær korsang.

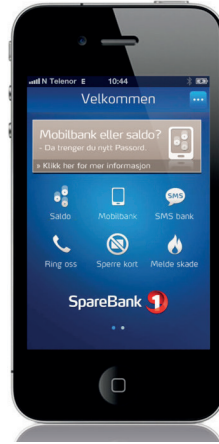
«***Naar fjordene blaaner***» ble komponert av Alfred Paulsen til Den Norske Studentersangforening i forbindelse med korets USA-reise i 1905. Han benyttet denne gang et nasjonalromantisk dikt skrevet noen år tidligere av bergenseren John Paulsen. Denne sangen, og «Norge, mitt Norge», er blant de mest populære i norske Amerika.

TOTALLEVERANDØR AV

- safer
- JEDE Kaffemaskiner
- Solfangere

Torpavegen 16, 2607 Vingrom
Tlf: 61 27 95 95 / salg@safe-co.no
www.safe-co.no

Mobilbank

Med mobilbank kan du utføre banktjenester akkurat der du er, selv om du egentlig gjør noe annet. Vår mobilbank er både sikker og enkel.

Last ned SpareBank 1 mobilbank helt gratis, og kom i gang med ditt eget bankkontor du også.

www.s1g.no

SpareBank 1
GUDBRANDSDAL

 Bohus[®]

BOHUS VINGROM Tlf: 61 28 73 00

Mercedes-Benz

Hjertelig velkommen til oss for demonstrasjon av våre nye modeller som består av Mercedes-Benz GLA-klasse og C-klasse.

Bertel O. Steen Lillehammer Motorcentral AS
Intustrigata 58, 2619 Lillehammer - Tlf: 61 27 16 60 - www.boslillehammer.no

Sulland

Banner batterier • Batteriladere • Filter og olje til anleggsmaskiner
• Slitestål for høvler, ploger og snøfresere • Tenner og stål til graveskuffer

Avd. Lillehammer, Industrigata 54 tlf 908 49 235 / 918 67 700 / 489 50 743
www.entrack.no Man–fre kl 07-16

«Jeg kan være med på det meste som foregår i undergrunnen, men helst i tunneler og bergrom.»

**Sivilingeniør
Nils Rømoen AS**

**Mobil: 90 86 35 50
nils.romoen@online.no**

DNB

HUSFLÅDEN®

BYGGØST

TUNGEN BIL

SØRE ÅL - LILLEHAMMER

«Kystlandskap» Martin Aagaard (1863–1913)

DER LIGGER ET LAND

1) Der ligger et land mod den evige sne,
i revnerne kun er der vårliv at se.
Men havet går til med historie-døn,
og elsket er landet som mor af søn.

2) Hun tog os i fanget, dengang vi var små,
og gav os sin saga med billeder på.
Vi læste, så øjet blev stort og vådt;
da smilte den gamle og nikked blot.

3) Da lød der et fremad! et fremad endnu
på fædrene-mål og med fædrene-hu
for frihed, for norskhed, for Norge hurra!
og fjældene selv roper langt hurra.

4) Da løsned' begejstringens rullende fonn,
da døbttes vi af hendes mægtige ånd,
da stod over fjældet et syn i glød,
som siden os maner indtil vor død.